

Maria Collado i Collado, autobiografia i poemes

Vaig néixer en plena postguerra, el 5 de Novembre de l'any 1946, a casa, com es feia en aquella època, (penso que deu de quedar ja poca gent que hagin nascut en aquestes circumstàncies, tret les amigues de la meua edat). Vivia al carrer Sant Jordi nº 5 llavors, avui nº 26, ("extramurs" d'Esplugues) fins i tot fora del barri de La Plana.

Quan dic extramurs vull dir on s'acaba Esplugues, davant de casa ja és L'Hospitalet i als voltants tot eren camps de conreu i el camí cap una bòbila. L'actual carrer Doctor Manuel Riera, abans carrer Molina, s'acabava a l'actual c. Sant Albert Magne i davant hom trobava una riera i camps de conreu. Per arribar a casa i a una petita illa de casetes entre el c. Sant Jordi i el ptge. Sta. Eulàlia (totes amb horts i galliners), des del "poble", o bé s'havia de caminar per dins la riera o anar carretera de Cornellà avall fins el c. Bruc (aquest era el pas per arribar fins la fàbrica de teixits Ametlla), que estava sense asfaltar evidentment, i que també transcorria entremig de camps.

Actualment Esplugues ha canviat tant!! Com qui diu tret d'aquesta petita illa de casetes que el nostre "estimadíssim ajuntament" té previst, "expropiar", per construir dit eufemísticament "habitatges socials", ja no queda sòl sense edificar, tret de Collserola a l'aqual també li tenen l'ull ficat.

Vaig anar des dels quatre fins els tretze anys, a l'escola pública (abans dita "nacional") que hi havia quasi al final del c. Molina, al costat de la fàbrica "Amadeo Ferré e hijos", on treballava el pare.

Havia acabat l'ensenyament bàsic (dit Certificat Escolar) als dotze. Però la mestra la Sra. Dolores Barceló i Escoda a qui jo i moltes de les nenes, que la vam tenir com a mestra, sempre recordarem amb molta estima perquè es preocupà molt per la nostra preparació. Va insistir als meus pares perquè pogués continuar estudiant; però davant la impossibilitat, l'economia de casa era força precària, vaig continuar un any més a l'escola fent una mica de preparació de comerç amb assignatures com comptabilitat i francès que ella mateixa ens feia.

Ella va despertar en mi l'interès per l'estudi i la superació, tant és així, que en acabar el curs, vaig demanar als pares de continuar la preparació en una acadèmia (la mare no volia, creia que seria millor que fos brodadora) però ho vaig aconseguir. Vaig estudiar Comerç a l'Acadèmia Fontanella al c. Fontanella i als setze anys, el 1962, vaig començar a treballar a les oficines dels laboratoris farmacèutics Carlo Erba Española, S.A. que eren al final del c. Mestre Joan Corrales (per arribar des de casa encara hi passàvem per un corriol que hi havia per entremig dels camps)

L'Acadèmia Fontanella era dirigida pel professor Miquel Cabra, membre de "l'Arca de Noé" una entitat molt catalanista i fomentadora de l'excursionisme i fou allà on se'm despertà el cuquet de conèixer millor l'idioma de la meua "terra" i torpedinava el pare per a que me l'ensenyés.

Doncs encara que amb les amigues de l'escola parlàvem català al pati, dins la classe tot era en "**español**" i se'ns feia palesa, (encara que molt a contracor de la mestra doncs ella també era de la "resistència"), d'esforçar-nos a parlar en *español*, per quan apareixia la inspectora. A casa es parlava castellà perquè encara que el pare parlava català no així la mare. Ella era de Lorca i havia vingut a Esplugues als 23 anys al 1943 i estava envoltada de família i amics castellanoparlants (la majoria vivien a La Plana).

De tant en feia algun poema en català i com que em feia vergonya perquè era molt d'estar per casa, em decantava més per fer-los en castellà.

A l'Acadèmia Fontanella vaig conèixer el meu marit i l'any 1971 ens vam casar. La nostra filla Irene va néixer a l'any 1973, i al 1978 li vaig fer un poema. L'any 1980 va néixer el nostre fill Lluís Ma, a qui també en vaig fer un, en castellà, perquè em sentia més segura.

Va ser a l'any 1982 que em vaig assabentar dels cursos de català que es feien a través del Consorci i m'hi vaig matricular. És a partir d'aquella data que em vaig sentir més "apta" per escriure en català. La professora deia que els meus relats eren molt divertits encara que sempre m'he decantat per la poesia.

Al 1992 ó 1993 més o menys, com que som uns amants del teatre vam entrar a formar part de "L'Endoll" el grup de teatre de L'Avenç i he participat en algunes trobades de "poesia al carrer", juntament amb altres membres de L'Endoll com en Jordi Udina.

Al 2005 em vaig atrevir a participar als "Jocs Florals d'Esplugues" i el poema "A Esplugues" va ser guardonat amb l'Englantina d'Or.

Posteriorment he continuat escrivint, per "esdeveniments" familiars i d'amics, fent auques i poemetes més o menys divertits.

Darrerament, després d'uns sotrats de salut, un cop a la "retraite" (jubilació) com diuen els francesos, i animats per uns bons amics de la associació d'amics del Camí de Sant Jaume, se'ns va tornar a despertar l'esperit d'excursionistes de la joventut d'acadèmia i a 2011 i 2012 vam decidir de fer "El Camí" del qual també som incondicionals.

Sempre he treballat fora de casa. El 1980 pel naixement del meu fill vaig demanar una excedència de dos anys i a causa de la famosa crisi, ja no em van voler readmetre a Carlo Erba.

No m'estendré ara detallant tots els llocs de treball pels qual he passat gràcies a la crisi dels 80, però diré que gràcies al nivell "C" de català (i d'altres coneixements i experiència administrativa) vaig finalitzar els meus 42 anys laborals a la Universitat Politècnica de Catalunya, que van ser els millors de la meva vida laboral.

Selecció de poemes per llegir a l'acte Sant Jordi poètic i musical del 7 d'abril.

A ESPLUGUES

Miro el teu cel i sembla ésser el de sempre,
miro el seu Sol i escalfa com abans,
però...el teu terra i tot el que l'envolta,
el veig canviat.

Ja no hi ha terres, on verdejava el blat per primavera,
amb roselles semblant gotes de sang,
o de civada, que al mes de maig a ses voreres
creixien petits lliris, que a escola duien els infants.

Ja no hi ha camps amb vinyes ni oliveres,
ni garrofers per fer-se gronxadors,
el Dijous Gras o el Dimecres de Cendra,
quan la quitxalla anava a berenar.

Ja no hi han horts on ametllers florits
semblaven plens de neu al mes de març;
ni pomers, o pruneres que en passar
pugui l'Infant entremaliat prendre un verd fruit.

Ja no es veuen dreteres, ni camins,
ni fonolls a les seves voreres per buscar cargolins,
ni brolladors d'aigua si més no;
ja, ni rieres!!

I tot dins teu,
els carrers amb moreres als costat,
de cases amb eixida, i teulada,
amb gos i gat i pot ser un galliner,
tampoc no hi són.
Ni el teu Raval, que era el mes vell de tots.
Duia el Camí Reial!!

Vas deixar que el mataren,
sota l'excusa del progrés que tot ho arrasa;
ja no hi ha orenetes que a l'estiu,
facin el niu a l'eixida de casa;
Per que... tampoc s'hi troben ja les fonts
a les cruïlles dels carrers,
per apagar la set d'aquell que hi passa.

Què se'n ha fet, Esplugues,
de l'encís que de poble en tenies?
Ja ni els veïns saluden al passar,
car, no es coneixen.

Atura aquest progrés que ens menja!!
Atura'l, ara que hi est a temps, i paladeja
la dolçor de ser poble altra vegada;
no vulguis ser ciutat que no ens agrada!!

Ompla els pocs camps que et queden,
d'arbres que arribin fins el cel,
aquest cel que sembla ésser el de sempre...
Però...segur que encara ho és?

Estiu 1984

FARIGOLA

Farigola primerenca
que t'atanses al meu pas,
amb ta flor blanca o rosenca
anuncies Divendres Sant.

Plegats amb el romaní
feu clam a la Primavera;
refila la cadenera
afegint-se al vostre cant.

Tot vorejant la drecera
doneu aroma i color;
i a qui va per la vorera
embriagueu amb la vostra olor.

I jo, de joia ferida
de tanta bellesa esclat,
l'anima, que era adormida,
de sobte s'ha despertat.

Volent-me fer fonedissa
i ser de TOT una part,
sigil·losa, i amb veu baixa,
també vaig cantussejant...

*Farigola remeiera
que cada any torna a florir,
qui pogués viure per sempre,
per a poder-te gaudir!!*

El Pinell de Brai - Primavera 2015

LAIA

És la Tardor, meravellosa etapa
prenyada de promeses, parides realitat,
qui ha fet nàixer la papallona més fràgil i harmoniosa,
de lluminoses ales i colors irisats.

Daurat cabell, com blat estès a l'era,
blaus ulls, lluents, de mar en calma,
rosada i vellutada pell, amb fragància d'heura,
mans rodonetes que m'acaronen l'ànima.

Vol abastar, amb sons remenuts braços,
l'amor que al seu voltant professen,
els qui incondicionals confessen
que es el més gran i mes fort de tots els llaços!!

És son plor com un cant celestial,
el seu somriure, la musica més dolça,
el seu mirar em mena en uns paratges,
en els que solament els déus reposen.

Quan en ses galtes els meus ulls descansen,
dins el meu cor, tot els llums s'encenen;
quan de sa gola petits sons reflen,
agafant-se les mans, tots els meus àtoms dansen.

Quins misteris duen els infants,
que des tan petits mouen tants sentiments?
pot ser, de fet, només mouen el cor
dels embadalits avis, en sostenir-los als seus braços!!

Làia estimada, la Tardor t'ha portat
a les nostres vides, i en especial a mi,
que, com aroma fresc de tardà llessamí,
em remous sentiments que ja creia oblidats.

Ens has tornat la màgia, l'alegria del viure!!
Des fa temps no havia tornat a escriure,
des fa temps no havia sabut descriure,
tanta alegria que em pogués fer plorar!!.

A la meva estimadíssima neta Laia- Tardor 2006

CARTA AL MEU PARE

Va ser un preciós matí de primavera,
quan els arbres comencen a florir;
els teus ulls, que mals temps conegueren,
s'anaren dolçament dormint.

La teva veu que tants fets m'explicava,
amb tons llavis tancats, restà callada;
i tes mans que tant m'acaronaren,
varen quedar immòbils a sobre la flassada.

La teva marxa, ja temps esperada,
per una malaltia sense caritat,
el cor m'oprimí com amb ma tancada,
tant, que de vegades li costa bategar.

Et recordo pare, a les nits d'hivern,
asseguts al voltant del braser,
quan jo t'explicava tot el que havia après,
impacient del teu mot satisfet.

I tu em relataves, batalles de guerra,
fred i humiliacions a dins la trinxera,
d'amistat perenne amb germans de penes
que són les més fermes i que més uneixen.

Mai més podré, pare, donar-te la ma,
ni amb veu alta mostrar-te mes penes,
però la teva imatge, sempre em restarà
pacient, amatent, escoltant-me amb mirada serena.

Saps pare, enguany, l'albercoquer és florit!
i ses branques farcides de fulles,
del jardí, les plantes son curulles
de nous brots i de flors per obrir.

Els rosers de poncelles son plens,
I el llessamí, de llucs llargs com llances,
i els geranis son tant verds, que ofenen
el blanc immaculat de les assutzenes.

Les flors del llimoner maregen
amb aroma de mil i una nits,
i els pàmpols de la parra, somiegen,
anhelant que aparegui el raïm.

Al teu hort, hem plantat tomaqueres,
albergínies, pebrots, mongeteres...
(encara t'hi veig fent els solcs),
I quan m'hi assec i tanco els ulls prenent el Sol,
em crec que torno a estar en el temps que hi eres.

Estiu 1984

TARDOR

Tardor; joia estimada de les quatre estacions!
D'Or, àmbar o robí, segons el temps avança,
tragines l'enyorança del treball que fineix;
a estones t'embolcalles d'una dolça tristesa
enyorant la *infantesa* que mai no ha de tornar.

Però dins tes entranyes, tardor, dus la riquesa
de verda primavera i fructífer estiu;
i com mare que espera del infant l'arribada,
ens atanses prenyada, ben curulla de fruits.

Pomes verdes, daurades o rosades qual galta de donzella
i raïm que delera el seller silenciós;
peres dolces, degotejant almívar quan dons la mossegada
i codonys que somien en perfumar els armaris de les robes de llit.

I de magranes, estotjos de vermellores perles
que, com dolces bombolles les dents fan esclatar;
i caquis, rojos com flames, a les branques
que amb musica de dansa el vent va despullant.

Castanyes, moniatos, tòfones i bolets,
amb aromes que ens menen a fragàncies
d'alquímia de misteriós secret,
i ens vas preparant l'ànima per esclafar l'ametlla,
que barrejada amb sucre, farem els panellets.

Amb el plugim, que cadenciós i lent va remullant la terra,
adobant-la amb dolcesa per començar el repòs,
(mentre que cada dia, una mica més d'hora, s'hi va jaient el sol),
bressoles amatent, amb melodia d'aigua, el cos adolorit;
i a poc a poc, amb silencioses passes,
vas apropant la nit, dolça i tranquil·la, del taciturn hivern.

Tardor 2006

I DÉU CREÀ....

per a en José Luís i Consol en les seves Noces d'argent

Heus ací que un dia Deu
Es va posar a fer La Terra.
Pensà de ficar un jardí
i li va sortir, València.

Meditant que hi posaria
per perfeccionar la gesta,
que donés llum i color,
música, i joia perfecta,
per quan cregués oportú
baixar i gaudir sempre d'ella,
se li acudí que el millor
fos, posar-hi una parella.

Primer, va ser... de coloms,
que amb el seu parrupejar
fessin música al capvespre.

En segon lloc, van ser...abelles,
que amb les flors d'aquest jardí
fessin dolça mel i cera.

I...en tercer lloc decidí,
que fos d'humans, la parella.

Caldria que l'home fou:
fort i amb semblança d'atleta,
moreno, molt ben plantat,
treballador i amb empenta
per sortir dels entrebancs,
que conrees be la terra,
I que amb ses mans treballes,
i...se fes una caseta.

La dona... fora bonica,
pòlida i força discreta.
bona mestressa de casa,
gran cuinera i... molt dolçeta.

Però... a diferència dels altres,
amb ells, li calia el miracle
de la seva coneixença.
I pensà com s'ho faria
per forjar la coincidència?

I pensà... i pensà i...EUREKA!!

Faria que un bon dia es trobessin,
allà!!, al jardí!!, a...València!!!!
L'aroma dels tarongers
s'ocuparia de la resta.

Però ni les flors, ni la llum,
eren prou per a tal feta.
Sempre cal una guspira
per encendre una foguera!!

I Déu, amb sa gran saviesa,
pensà de fer, el que sols ELL
pot manifestar amb GRANDESA.
Es va convertir en AMOR!!!.

Es ficà dins les parpelles d'ambdós humans,
i es reflectí en els seus ulls,
per poder veure La Terra
i gaudir del seu jardí,
com quan el va fer, preveia.

Val a dir que ELL va ser en **Lluís**
I que na **Consol** fou ELLA

I en creuar-se els seus mirars,
la **conjunció** fou: PERFECTA!!.

Primavera 2003

Altres poemes

TRISTOR

Mon esperit s'amaga
darrera el núvol gris de la tristesa;
I mentre espera l'arribada de l'alba,
la foscor que l'envolta, lamenta.

Té esperança i desig de que marxi la fosca,
però alhora, té por d'aquest SOL que endevina,
que ve a donar a la grisor del núvol,
la LLUM la i CLAROR de l'aigua cristallina.

YRENE

Fue casi en la Primavera
cuando llegaste a mi vida,
y al igual que la mimosa
fuiste mi flor preferida.

Nueve meses en mi vientre
te llevé, y casi enseguida,
me transmitiste el sentir
de que ibas a ser "mi niña".

A ti te encanta el azul
Y azul forre ti cunita;
Ya me decías desde dentro
Lo que mejor preferías.

Creciste en la inexperiencia
de una madre primeriza
una economía precaria
y una abuela entrometida.

Pero el amor era tal
Y tal tu gracia y encanto
Que jamás pude pensar
Que se pudiera amar tanto.

Dulce, traviesa y alegre
Grácil, risueña y airosa
Rubia cual trigo maduro,
Ligera cual mariposa.

Tu infancia me ha hecho feliz
y a veces, cuando reparo
que creces rápidamente
y no te abarca mi brazo,
una tristeza me embarga
y casi me asoma el llanto.

Estiu 1978

DIOS BENDIGA

Dios bendiga esos ojillos que te engalanan la cara
esos mofletes de pillo y esa redondita barba.

Esa nariz respingona, esas sienes y esa frente
ese entrecejo fruncido y esa boca sonriente.

Ese hablar de media lengua y esos ademanes torpes
y esos brazos tan abiertos cuando abrazar te propones.

Ese "*Te tero mamá*" y ese encogerte de hombros
cuando pregunto: ¿qué haces? y pones cara de asombro.

Y ese cabello rebelde que se te mete en los ojos
cuando acabas despeinado de juegos y de alborotos.

Y esa infancia tan preciosa que escapa como un suspiro
y me hace ser tan feliz,
¡¡Dios la bendiga hijo mío!!

Primavera 1983

AUCA D'UN "SINGULAR" ESTUDIANT (1ª part)

Quatre anys tenies llavors
quan vas començar a anar a escola
i com qualsevol marrec
ho rebutjaves, per norma.

Vares començar aviat
a anar en contra de les normes,
fos del tarannà que fos
de manera o be de forma.

Ens ha costat una mica
fer-te veure, de les normes,
el costat bo i necessari
per a conèixer les coses.

Per assolir de la ciència
dels savis, les seves obres,
del llenguatge les paraules
i els llegats que ens duu la història.

Has tingut sempre un "criteri"...
molt "personal" de les coses.

Però... la "veterania és un grau";
I amb ta germana a la vora
fen-te costat i dient-nos
que amb paciència i
bones formes,
aconseguiríem més
que amb imposicions i "bronques",
vam agafar el testimoni
d'aprendre una lliçó nova
de la "carrera" de pares
que ens fa "reciclar", ja la força!!.

I doncs que has fet... ¿el que has volgut?
d'estudis, que no de normes;
(ja que a casa hi un acord per a tots i....
per a totes), encara que algunes hi ha
que te les saltes ¡per norma!

Creiem que ja has arribat...a un "**petit cim**".
i et volem felicitar donant-te l'enhonorabona,
i aquesta auca, (que no acaba)
doncs voldríem que et servís d'esperó,
per a que alhora que gaudeixes
de la mel, d'aquesta "**fiteta**" nova,
vulguis emprendre una més "**gran**"
fins que, com diu Rudiar Kiplin
en un tros de la seva obra,
amb esforç i voluntat
puguis, fill, arribar a dir-te "**HOME**".